

Lietuvos ES dėklės sistemos vystymas: kur esame ir kaip judėsime į priekį?

2025-09-29 | Vilnius

Viktoras Kamarevcevas

Kur esame

- Analitinė studija „Europinės skaitmeninės tapatybės dėklės įgyvendinimo galimybių analizė ir planas“
- Dalyvavimas darbo grupėse
 - EIMIN
 - NOBID
 - Kitos
- APTIDUTE
- Sandbox

Analitinė studija

Teisinio parengtumo ir ekosistemos
funkcijų nustatymas

2025 m. gruodžio 1 d.

Techninio parengtumo vertinimas

2025 m. gruodžio 1 d.

Įgyvendinimo plano parengimas

2026 m. kovo 1 d.

Teisinio parengtumo ir ekosistemos funkcijų nustatymas

- 1.1. Išanalizuoti eIDAS 2.0 reglamento keliamus (naujus) reikalavimus valstybinėms institucijoms ir viešojo sektoriaus įstaigoms, susijusius su EUDIW įgyvendinimu.
- 1.2. Išanalizuoti galimas teises kliūtis, susijusias su EUDIW įgyvendinimu Lietuvoje (duomenų apsauga, viešojo sektoriaus duomenų valdysena, paslaugų su ES sąveikumas).
- 1.3. Parengti rekomendacijas dėl reikalingų teisės aktų pakeitimų, siekiant sklandaus eIDAS 2.0 įgyvendinimo. Detalizuoti, kokios konkrečios teisės aktų nuostatos turi būti pakeistos, įskaitant jų tikslų turinį, bei pateikti aiškų teisinių sprendimų ir formuluočių pagrindimą.
- 1.4. Pateikti teisinės bazės atnaujinimo planą, įskaitant pasiūlymus dėl naujų teisės aktų arba esamų teisės aktų pakeitimų.
- 1.5. Parengti Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo pakeitimų projektą.

Teisinio parengtumo ir ekosistemos funkcijų nustatymas

- 2.1. Nustatyti pagrindinius dalyvių vaidmenis ir galimas alternatyvas dalyvių vaidmenų įgyvendinimui (valstybinės institucijos, privatūs subjektai) EUDIW ekosistemoje Lietuvoje ir ES valstybių narių ekosistemomis.
- 2.2. Nustatyti kibernetinio saugumo reikalavimus ir rizikų valdymo priemones, remiantis NIS2 direktyva (ar nacionaliniais teisės aktais, kurie susiję su NIS2 įgyvendinimu, pvz. Kibernetinio saugumo įstatymo 2024 m. redakcija) ir eIDAS 2.0 reglamentu.
- 2.3. Nustatyti pagrindines ekosistemos funkcijas, įskaitant paslaugų teikimo ir prieigos kanalų įgyvendinimo funkcijas, duomenų tvarkymą, identifikavimo bei autentifikavimo procesus.
- 2.4. Apibrėžti ekosistemos valdysenos ir valdymo modelio koncepciją ir jo palaikymui reikalingas funkcijas.

Techninio parengtumo vertinimas

3.1. Išnagrinėti esamas informacines sistemas, registrus bei kitus IT sprendimus (iki 10 objektų, tarp jų turi būti VIISP, MIGRIS, LR gyventojų, juridinių asmenų, užsieniečių registrai ir kt. su Perkančiąja organizacija suderinti objektai), kurie galėtų būti susiję su EUDIW įgyvendinimu ir sistemų parengtumu, pateikiant duomenis į EUDIW, įskaitant procesus, protokolus, formatus ir technines priemones.

3.2 Įvertinti esamą techninę ekosistemą ir identifikuoti svarbiausias funkcijas, reikalingas sėkmingai sistemos integracijai.

3.3 Pasiūlyti EUDIW įgyvendinimo techninę architektūrą ir jos alternatyvas, įskaitant siūlomus integracijos modelius, duomenų mainų mechanizmus, saugumo ir sąveikumo reikalavimus, elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų prijungimą prie EUDIW, paslaugų teikimo kanalus bei organizacinę techninės architektūros įgyvendinimą.

Įgyvendinimo plano parengimas

- 4.1. Apžvelgti 2–3 geriausias EUDIW įgyvendinimo praktikas kitose ES valstybėse narėse, trumpai pristatant tinkamiausius modelius Lietuvai.
- 5.1. Parengti siūlomą EUDIW įgyvendinimo architektūros modelio alternatyvą, apibrėžiant IT sprendimų ir duomenų mainų tarpvalstybinį modelį
- 5.2. Įvertinti ir palyginti įgyvendinimo alternatyvas ekonominės naudos ir kaštų įverčiais.
- 6.1. Parengti išsamų įgyvendinimo planą, įtraukiant veiksmų eigą, terminus, atsakomybės pasiskirstymą tarp EUDIW ekosistemos dalyvių bei reikalingus išteklius, ir pristatyti planą viešose konsultacijose su viešojo ir privataus sektoriaus atstovais.
- 6.2. Parengti išsamų įgyvendinimo biudžetą, įvertinant techninius, kibernetinio saugumo sprendimų, organizacinius ir teisės aktų pakeitimus bei išteklius, reikalingus sistemos palaikymui.
- 7.1. Įvertinti galimas technines, teises ir organizacines rizikas EUDIW įgyvendinimo procese.
- 7.2. Parengti galimų rizikų valdymo planą, siūlant sprendimus, kaip šios rizikos galėtų būti minimizuojamos.

EIMIN darbo grupė

Siekiant pasirengti Europos skaitmeninės tapatybės sistemos įgyvendinimui Lietuvoje, sukurta Darbo grupė, kuri turi peržiūrėti ir pasiūlyti reikiamus Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo atnaujinimus bei kitų teisės aktų pakeitimus, taip pat įvertinti su tuo susijusius organizacinius, techninius ir tarpinstitucinius pasirengimo aspektus.

- **Teisės pogrupis** (elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo pakeitimo įstatymo projektui parengti)
- **Techninis pogrupis** (pasiūlymams dėl Europinės skaitmeninės tapatybės deklės techninio įgyvendinimo teikti)

Dalyvavimas NOBID

NOBID (Nordic-Baltic eID) projektas yra Šiaurės ir Baltijos šalių bendradarbiavimo iniciatyva, sukurta Šiaurės ministrų tarybos iniciatyva ir koordinuojama Norvegijos skaitmeninimo agentūros. Šio projekto pagrindinis tikslas – sudaryti sąlygas nacionalinių elektroninės tapatybės (eID) sprendimų ir jų sąveikos plėtrai tarp regiono šalių bei užtikrinti prieigą prie nacionalinių skaitmeninių paslaugų užsienio gyventojams.

- **Sertifikavimo schemos parengimas (Wallet Certification)**
- **Tapatybės atitikimas (Identity matching)**
- **PID profilis**
- **Nacionalinės EUDIW diegimas**
- **Nuotolinis tapatybės patvirtinimas (remote onboarding)**
- **Ir kt.**

Dalyvavimas kitose darbo grupėse

European Digital Identity Cooperation Group (EDICG)

Šiuo metu vystomas tiek teisinis, tiek techninis pagrindas, reikalingas pinigines standartizavimui, sąveikumui ir sertifikavimui visoje ES. Vyksta intensyvios diskusijos dėl specifikacijų, integracijų bei nacionalinių įgyvendinimo schemų, kartu ruošiantis pirmiesiems sąveikumo testams.

- Pagrindinės veiklos kryptys
 - ARF (Architecture and Reference Framework)
 - Techninės specifikacijos (TS)
 - Sertifikavimas

**European Digital Identity
Cooperation Group**
Working Group

Aptitude

Advanced Project for Trusted Identity Technologies and Unified Digital Ecosystem

Vienas iš ES „Digital Europe“ programos finansuojamų projektų, skirtas išbandyti pažangius EUDI Wallet naudojimo scenarijus

Startas 2025 m. spalį

WP4 - „Bilietai ir registracija“ veikla siekia išbandyti kelionių scenarijus, susijusius su viešbučių registracija, įlaipinimo bilietais ir viešojo transporto bilietais, laikantis galiojančių techninių standartų.

WP5 - „Mobilus transporto priemonės registracijos liudijimas (mVRC)“ siekia išbandyti skaitmeninio liudijimo išdavimą tiek transporto priemonės savininkui, tiek kitiems vairuotojams (pvz., šeimos nariams ar nuomos atveju). Tikslas – įrodyti, kad mVRC gali būti lengvai dalijamasi tiek fiziškai būnant vietoje (pvz., su pareigūnais), tiek internetu (pvz., parkavimo leidimams ar kelių rezervacijoms).

Sandbox

Bus kuriama nacionalinė smėliadėžė Europos skaitmeninės tapatybės piniginės (EUDIW) vystymui ir testavimui

Remsis naujausiais standartais, įgyvendinimo aktais ir ARF

Mažos apimties, nevieša aplinka viešojo sektoriaus institucijoms ir privačioms organizacijoms

Nemokamai prieinama registruotiems partneriams

Paskirtis: testavimas, naujų panaudojamo būdų atradimams, koncepcijų patikrinimams prieš gamybinės aplinkos diegimą

Aplinka

Nuolat besikeičianti reglamentavimo aplinka: techninė architektūra ir reguliavimo reikalavimai vis dar formuojami, vėluoja detalūs dokumentai bei standartai, o teisės aktai ir įgyvendinimo aktai nuolat atnaujinami.

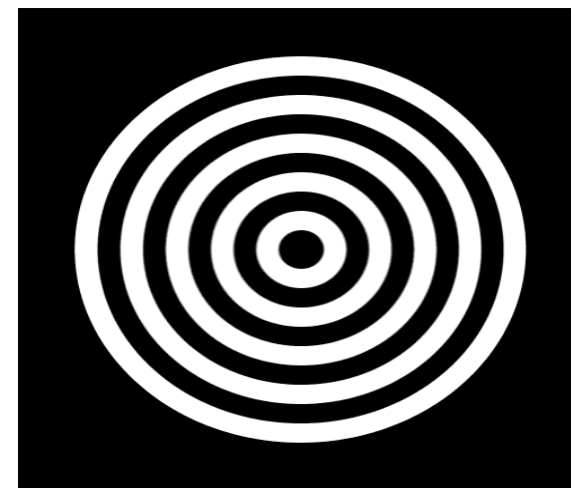
Nėra pasirengusių atitikties vertinimo institucijų (CAB): nėra akredituotų CAB Europoje, standartai tik kuriami, todėl dėklės sertifikavimo procesai valstybėse narėse stringa.

Aukštas užtikrinimo lygis (Level of Assurance High) kaip numatytasis: reikalaujama, kad visos pinigines būtų LoA High pagal eIDAS, kas technologiškai sudėtinga ir brangu.

Techninis sudėtingumas ir nebrandūs standartai: naudojama daug naujų technologijų (W3C VC, ISO normos, SD-JWT), ir dažnai kiekviena valstybė interpretuoja reikalavimus savaip.

Priklausomybė nuo saugaus aparatinės įrangos prieinamumo: ribota galimybė naudoti mobiliųjų įrenginių saugos modulius.

A moving target

Aplinka

Decentralizuotas sertifikavimo procesas: reikia, kad kiekviena organizacija, kuri priima piniginę, būtų užregistruota ir sertifikuota, o tai labai lėtina ekosistemos plėtrą.

Finansavimo ir komercinio modelio neaiškumas: trūksta aiškaus verslo modelio, ypač privačiame sektoriuje – kas investuos ir išlaikys infrastruktūrą.

Piliečių pasitikėjimo ir motyvacijos trūkumas: nesupranta sistemų, nespėja perprasti saugumo modelių, kas lėtina naujų vartotojų atsiradimą.

Trūksta grėsmių analizės: eIDAS 2 ir EUDI architektūra nepakankamai atsižvelgia į sistemines saugumo rizikas – nėra bendros analizės ir jų suvaldymo strategijų.

Dėklė

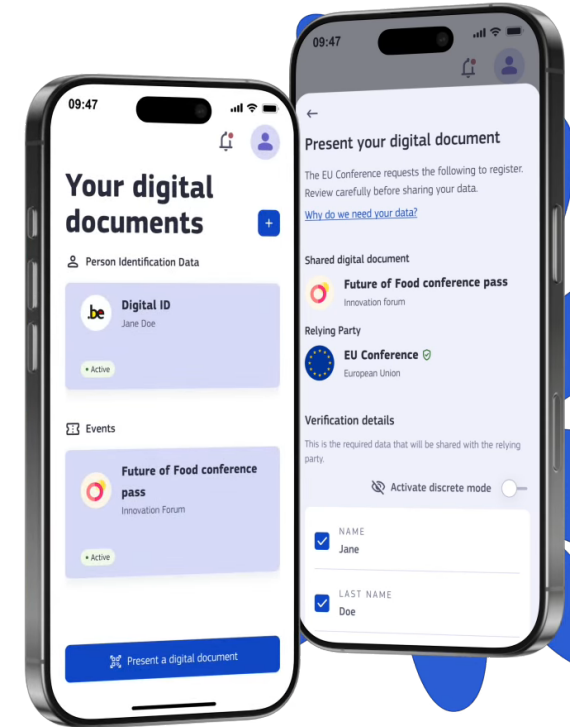
eID aukšto saugumo užtikrinimo lygio (IoA High) su asmens tapatybės duomenimis (PID)

Elektroninio požymių liudijimai (EAA)

Kvalifikuoti elektroniniai parašai (QES)

Patikimų šalių autentifikacija (RP)

SERTIFIKUOTA

Minios išmintis (Wisdom of the crowd)

1906 m. Anglijoje, Plimuto miestelio mugėje, vyko garsusis eksperimentas, kurį sugalvojo žymus statistikas Franz Galton. Mugės lankytojams buvo pasiūlyta dalyvauti konkurse – atspėti, kiek sveria paskerstas ir „paruoštas“ bulius. Už nedidelį mokestį dalyviai įrašydavo savo spėjimus ant bilieto – iš viso buvo surinkti 787 naudojami bilietai (išduota apie 800).

Galton surinko visus dalyvių spėjimus ir apskaičiavo jų vidurkį. Pasirodė, kad vidutinis spėjimas (1197 svarai) buvo vos vienu svaru mažesnis už tikrąjį buliaus svorį (1198 svarai).

Šis eksperimentas tapo minios išminties teorijos pagrindu – kai daug žmonių nepriklausomai pateikia nuomones ar spėjimus, bendras vidurkis dažnai būna labai tikslus.

Join at [menti.com](https://www.menti.com) | use code **7679 8627**

[Click to copy participation link](#)

 Mentimeter

Go to
www.menti.com

Enter the code

7679 8627

VK

Join at menti.com | use code **7679 8627**

Mentimeter

Kur pirmiausia turi būti fokusuojamasi?

- Tarptvalstybinis panaudojimas

- Nacionalinis panaudojimas

Menti

EUDIW

Choose a slide to present

Kur pirmiausia turi būti fokusuojamasi?

- Tarptvalstybinis panaudojimas
- Nacionalinis panaudojimas

Prioritetai

- Ekonomika
- Lengvas naudojimas
- Tinkamumas
- Pirmiausia panaudojimas

Centralizuotas vs decentralizuotas

Join at menti.com | use code 7679 8627

Prioritetai

VK

Menti
EUDIW

Choose a slide to present

Kur pirmąsio turio būtų fokusuojamas?

Prioritetai

- Saugumas
- Patogumas
- Funkcionalumas
- Vizualinis patrauklumas

Centralizuotas vs decentralizuotas

Centralizuotas vs decentralizuotas

Požymių liudijimų išdavimas

Pasikliaujančių šalių integracija

Elektroninio parašo integracija

Centralizuotas

Decentralizuotas

Menti
EUDIW

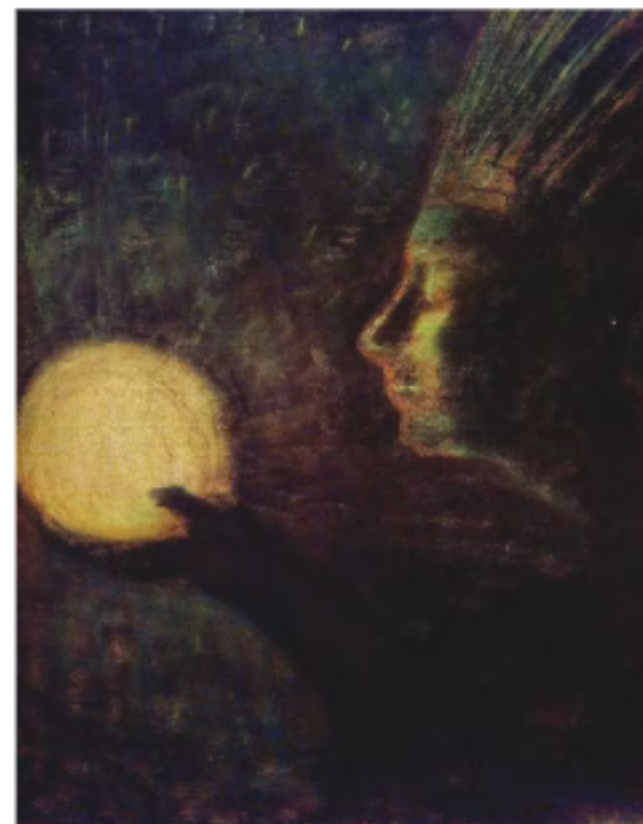
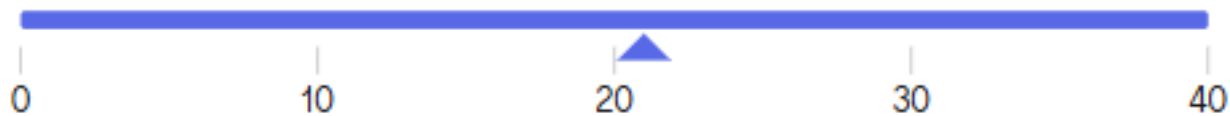

Choose a slide to present

Biudžetas

✓ 21 Accepted: 0-41

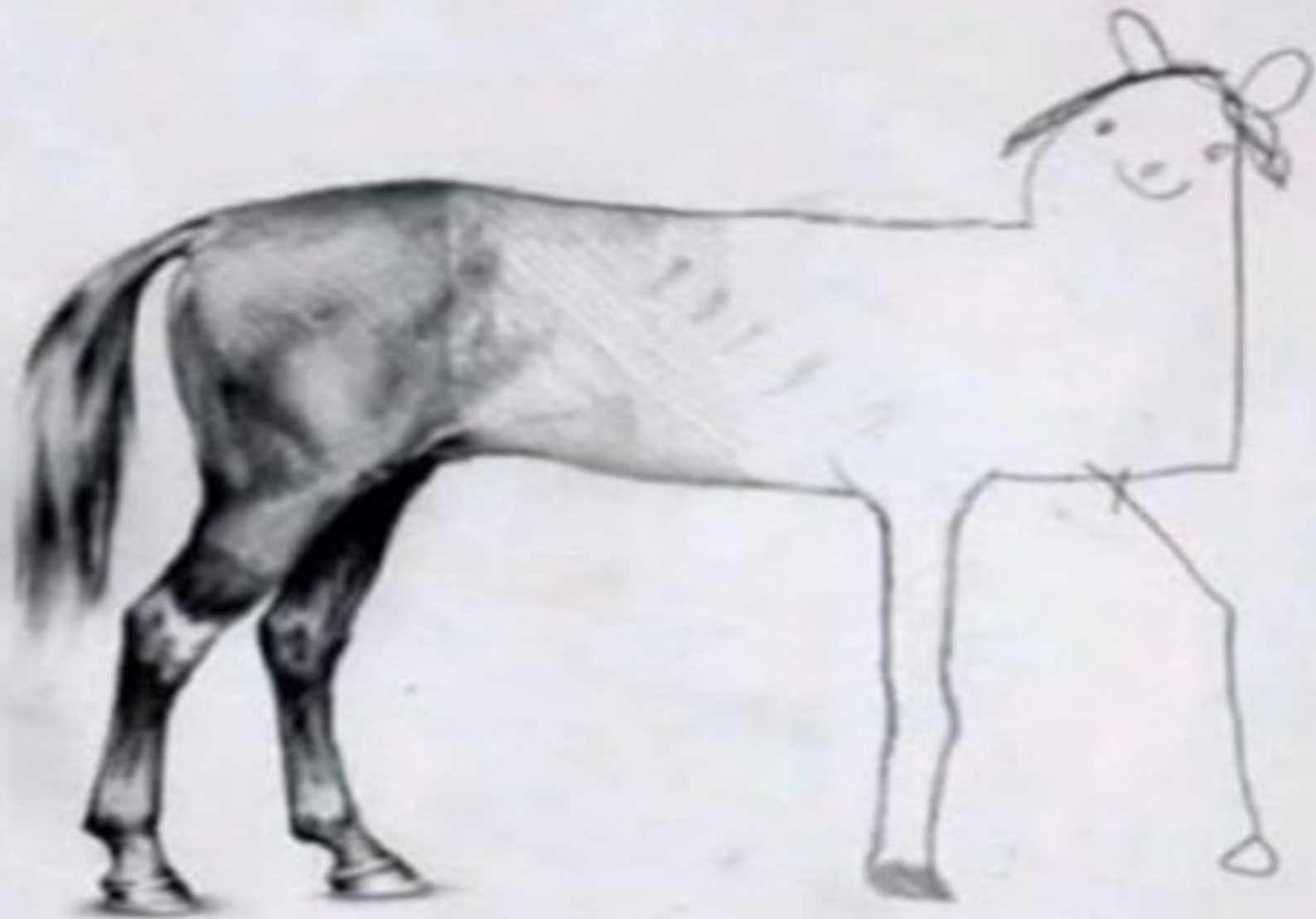
Menti EUDIW

Choose a slide to present

- Slide 1: "Kur pirmausia turisi finansuoti?"
- Slide 2: "Prieštatai"
- Slide 3: "Centralizavimas vs decentralizavimas"
- Slide 4: "Biudžetas"

Atsakymus apdoroja DI

Ačiū už dėmesį

Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra

info@vssa.lt

+370 685 83 595